

d.d. 14 februari '23

**Eerste Tussenrapportage 2023
(1^e Turap)**

(7 maart 2023 Raadsbehandeling)

Inhoudsopgave

1. ALGEMEEN.....	3
2. FINANCIËLE FOTO (SAMENVATTING EN CONCLUSIES)	3
3. RESULTAATGEBIEDEN	4
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	4
Programma 1 Veiligheid	5
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	5
Programma 3 Economie.....	5
Programma 4 Onderwijs.....	5
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	6
Programma 6 Sociaal domein	6
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	9
Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV	9
Bedrijfsvoering	10
Financiële kengetallen.....	10
BIJLAGE A: EFFECTEN 1^E TURAP 2023.....	12
BIJLAGE B: VERLOOP BUDGETTAIRE RUIMTE	13

Ter inzage: Formele begrotingswijzigingen met alle mutaties

1. Algemeen

Deze Turap is de eerste tussenrapportage van 2023. In deze Turap zijn, waar nodig, de budgetten van 2023 en volgende jaren al beoordeeld aan de hand van de vastgestelde begroting 2023.

De bestuurlijke (tussen)rapportage (Turap) is het instrument om:

- **Tussentijds te rapporteren over de geconstateerde afwijkingen** op de programmabegroting (beheertechnische en planningstechnische aanpassingen) en de eventuele financiële consequenties daarvan (begrotingswijziging).
- **Om uw raad "periodiek" te informeren** over de financiële stand van zaken over het huidige (2023) boekingsjaar.

2. Financiële foto (samenvatting en conclusies)

Deze 1^e Turap 2023 laat een negatieve financiële bijstelling zien ad. € 85.000 (bijlage A) voor het jaar 2023.

Na verwerking van deze 1^e Turap 2023 sluit het financiële beeld van de gemeente Waalre met een **positief saldo** ad. € 161.000 voor 2023.

Onderstaand overzicht geeft een financieel inzicht van het geprognosticeerde resultaat voor het jaar 2023 e.v. Een tussentijds beeld waarbij op de verschillende budgetten nog ontwikkelingen plaats gaan vinden gedurende 2023.

Financiële uitkomst na verwerking 1e Turap 2023	2023	2024	2025	2026
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>				
Saldo begroting:				
Primaire begroting 2023	28 V	306 V	727 V	304 V
1e begrotingswijziging 2023 (sept circulaire 2022)	48 V	-301 N	-667 N	-271 N
6e Turap 2022 (2e wijz. 2023)	-20 N	-5 N	-5 N	-5 N
Onvoorziene lasten structureel 2023 - 2026	90 V	90 V	90 V	90 V
Eenmalig onvoorzien 2023	100 V			
Totaal besteedbaar	246 V	90 V	145 V	118 V
Mutaties ten laste van onvoorzien 2023				
1e turap 2023	-85 N	26 V	133 V	173 V
Totaal mutaties onvoorzien	-85 N	26 V	133 V	173 V
Resultaat na verwerking 1e turap 2023	161 V	116 V	278 V	291 V

3. Resultaatgebieden

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

0.1 Rekenkamercommissie

In september 2022 is de Wet versterking decentrale rekenkamers aangenomen. Als gevolg van deze nieuwe wetgeving wijzigt o.a. de Gemeentewet in verband met het afschaffen van de decentrale rekenkamerfunctie en het uitbreiden van de bevoegdheden om decentrale rekenkamers te versterken. De bestaande verordening van de gemeente Waalre is aan de hand van de nieuwe wetgeving herzien en geactualiseerd. De tarieven voor de voorzitter en leden van de Rekenkamer zijn verhoogd. Hierdoor wordt het budget voor 2023 verhoogd met € 7.500 naar totaal € 30.000

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 7.500 (structureel nadeel)

0.4 Implementatie extra modules personeelssysteem

In de begroting 2022 is een budget van € 12.500 opgenomen voor extra modules in ons personeelssysteem. Vanwege onvoldoende personele capaciteit heeft de implementatie hiervan niet plaatsgevonden in 2022. Deze zal nu plaatsvinden in 2023. De incidentele middelen die uw raad hiervoor ter beschikking heeft gesteld worden in 2022 bij de jaarrekening in de reserve overlopende posten gestort en in deze Turap uit deze reserve onttrokken.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequenties. € 12.500 kosten die worden onttrokken uit de reserve overlopende posten.

0.8 Uitvoeringsprogramma 'Met elkaar onderweg naar de toekomst'

Uw gemeenteraad heeft op 12 juli 2022 het raadsprogramma 'Toekomst voor Waalre' vastgesteld. Na benoeming van de wethouders op 14 juli 2022 is het college met de organisatie aan de slag gegaan om een concrete doorvertaling van dit raadsprogramma te maken voor de komende vier jaar in het uitvoeringsprogramma 'Met elkaar onderweg naar de toekomst'. Op 10 januari 2023 heeft u dit uitvoeringsprogramma vastgesteld. De bijbehorende begrotingswijziging wordt in deze 1^e Turap 2023 verwerkt.

Het incidentele budget (€ 50.000) in het Uitvoeringsprogramma voor het opstellen van een integrale visie voor gemeenschapshuizen wordt verplaatst van 2024 naar 2023 in relatie tot het rekenkamerrapport over het Klooster. Hierdoor is in 2024 geen dekking nodig uit de Algemene reserve en in 2023 een extra dekking van € 50.000 incidenteel uit de Algemene reserve.

Consequentie:

- De benodigde middelen voor uitvoering van het programma zijn in de begroting opgenomen.
- De structurele storting van € 350.000 in de vrije reserve wordt teruggedraaid.
- De incidentele benodigde middelen worden uit de vrije reserve onttrokken.
- De budgetten voor het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma worden volledig ingezet.
- De overschotten (40.000 in 2024, 180.000 in 2025 en 220.000 in 2026) worden toegevoegd aan de post onvoorzien

Programma 1 Veiligheid

N.v.t.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

2.1 Voorbereidingskrediet Traverse-Noord – Willibrorduslaan – Driehoek en Heikantstraat

In de jaren 2025-2026 staat de aanpassing van de Traverse-Noord - Willibrorduslaan – Driehoek en de Heikantstraat op het programma. Op basis van het huidige prijsniveau worden de totale kosten van deze projecten samen geraamd op 9 mln. Voor deze investering is voldoende dekking aanwezig.

In het WBP (Wegenbeheersplan) en het GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan) zijn middelen opgenomen voor uitvoering van deze projecten.

Op basis van de geraamde uitvoeringskosten, zijn de voorbereidingskosten berekend voor 2023 op € 500.000. Vooruitlopend op het uitvoeringskrediet van dit project, wordt voorgesteld om een voorbereidingskrediet van € 500.000 beschikbaar te stellen. Het totale proces van voorbereiding bestaat uit een inventarisatie, burgerparticipatie, schetsontwerp- en voorlopig ontwerp en vervolgens een definitief ontwerpen bestek.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequenties. Krediet van € 500.000. De kapitaallasten van het voorbereidings- en uitvoeringskrediet zitten al in de begroting verwerkt vanaf 2026

2.1 Vergroening Het Fort

Het pleintje Het Fort, gelegen tussen de woonstraat Het Fort en De Wilderen, is een totaal versteend pleintje omringd door Amber bomen. Het pleintje is ontstaan als gevolg van een harde 'knip' in de lange rechtstand van de woonstraat Het Fort. Door de combinatie van bomen in de bestrating is er jaarlijks veel onderhoud nodig door boomwortels. Dit pleintje is bij uitstek geschikt als locatie voor vergroening (geraamde kosten € 35.000). In het kader van het werk Mgr. Bannenberglaan is er een niet-geraamde subsidie (€ 70.000) ontvangen. Hierdoor is onverwacht financiële ruimte ontstaan, waardoor de werkzaamheden rondom het pleintje kunnen worden opgepakt in de maanden februari/maart 2023.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 70.000 (incidenteel voordeel) en € 35.000 (incidenteel nadeel). Dit resulteert in een lagere kapitaallast welke zal worden verwerkt in de herrekening van de totale kapitaallasten aan het einde van dit jaar.

Programma 3 Economie

N.v.t.

Programma 4 Onderwijs

N.v.t.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

5.1 Sportaanjager 2023

In het Raadsprogramma 2022-2026 "Toekomst voor Waalre" heeft de gemeenteraad haar ambitie uitgesproken op het gebied van sport & cultuur. Het is belangrijk dat inwoners gaan deelnemen aan sportieve, actieve en culturele activiteiten. De volgende acties staan onder andere opgenomen:

- *Door het inzetten van professionals willen we sportbeleving en cultuur stimuleren (en aanjagen). Met name op scholen en buitenschoolse opvang.*
- *We blijven inwoners met een verstandelijke of lichamelijke beperking stimuleren om gebruik te maken van de mogelijkheden op gebied van sport en cultuur.*

De kosten voor het structureel aansluiten bij de regionale samenwerking Uniek Sporten Zuid Brabant (jaarlijkse bijdrage + de minimale inzet van 3,5 uur sportcoach/sportaanjager) bedragen € 7.500. Deze worden betaald uit het structureel budget voor aansluiting bij Uniek sporten wat door uw raad ter beschikking is gesteld in het Uitvoeringsprogramma vanaf 2023.

Voor 2023 bedragen de kosten voor de Sportaanjager circa € 20.000. Dit kan worden betaald uit het uitvoeringsbudget van het Waalres Sport- en Bewegakkoord wat is ondergebracht bij Sportservice Noord Brabant.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 20.000 (incidenteel voordeel) en € 20.000 (incidenteel nadeel), per saldo neutraal

5.2 wijziging energielevering Sporthal Hoeveland

Eind 2022 heeft het college besloten om Sporthal Hoeveland aan te sluiten op het gemeentelijk energiecontract voor gas en elektriciteit. De energiekosten voor de sporthal, waarvoor de gemeente Waalre een factuur ontvangt, worden één op één doorbelast aan de exploitant. Er wordt een systeem van voorschotbetalingen en eindafrekening afgesproken met de exploitant.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 15.000 (structureel nadeel) en € 15.000 (structureel voordeel), per saldo neutraal

Programma 6 Sociaal domein

6.1 Indexering Jongerenwerk

In de overeenkomst met Lumens voor het jongerenwerk zijn afspraken gemaakt over de methode van indexering van de tarieven. De indexering in 2023 is 14,5% en is gelijk aan de consumentenprijsindex jaarmutatatie september 2022 zoals gepubliceerd door het CBS. Dit betekent dat het budget van € 75.000 voor het jongerenwerk wordt opgehoogd met € 10.000 naar € 85.000.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 10.000 (structureel nadeel)

6.1 Inhuur begeleiding huisvesting statushouders en opvang vluchtelingen

We ontvangen van het Rijk in 2022, 2023 en 2024 extra middelen voor inburgering. We hebben besloten deze gelden te oormerken voor de begeleiding van de huisvesting van statushouders en de opvang van vluchtelingen. Uw raad is hierover geïnformeerd in de raadsinformatiebrief over de septembercirculaire. In totaal hebben we hiermee een budget van € 95.224 in 2023, hiermee is een medewerker ingehuurd om het CMD te versterken in de uitvoering van deze taak.

Technisch is dit als volgt ingeregeld:

De Rijksmiddelen uit 2022 zijn gestort in de reserve Overlopende posten. De uitgaven in 2023 worden gedekt door de overgehevelde middelen uit 2022 (onttrekking reserve Overlopende posten), de Rijksmiddelen 2023 en de naar voren gehaalde Rijksmiddelen te ontvangen in 2024. Totaal budget in 2023 is € 95.224.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 33.492 incidenteel nadeel in 2023 en € 33.492 incidenteel voordeel in 2024

6.1 Middelen Hoofdlijnenakkoord GGZ 2020

In het Bestuurlijk Overleg Beschermd Wonen-Maatschappelijke Opvang van april is door gemeente Eindhoven toegezegd dat de overgebleven middelen uit het Hoofdlijnen Akkoord GGZ worden verdeeld in de regio Beschermd Wonen. De ontvangen middelen dienen volgens de overeenkomst besteed te worden aan uitgaven om toe te werken naar meer ambulantisering, minder zorg in instellingen en meer zorg en ondersteuning thuis. Deze middelen € 29.813,40 zijn in 2022 niet uitgegeven en in de reserve Overlopende posten gestort. De uitgaven in 2023 worden gedekt door de overgehevelde middelen naar 2023 (onttrekking reserve Overlopende posten).

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 29.800 (incidenteel nadeel) en ad. € 29.800 (incidenteel voordeel); per saldo neutraal

6.1 Wijk-GGD

In navolging van de pilot in de gemeente Waalre en gemeente Veldhoven, heeft de GGD een voorstel gedaan voor het voortzetten van de diensten van de Wijk-GGD met de nieuwe tarieven per 01-01-2023.

De kosten bedragen op basis van de nieuwe overeenkomst va 1-1-2023 € 68.900. Hierbij moeten we rekening houden met een indexering van 5%, waardoor het bedrag uitkomt op € 72.300. Het budget va 2023 was € 63.000. Dit ophogen met € 9.000 structureel.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 9.000 (structureel nadeel)

6.2 Sociaal Juridische Dienstverlening

Op 8 maart 2022 is er een motie Sociaal Raadslieden ingediend. Hierbij is verzocht om te onderzoeken bij welke Sociaal Raadslieden de gemeente Waalre kan aansluiten. Daarnaast werd er gevraagd wat de jaarlijkse kosten zijn wanneer de gemeente Waalre aansluit bij een Sociaal Raadsliedenwerk. De resultaten zijn aan de raad voorgelegd en op 24 mei 2022 heeft de Raad besloten financiële middelen beschikbaar te stellen voor

de inzet van Sociaal Juridische Dienstverlening. Tevens wordt het college in de gelegenheid gesteld om een geschikte partij te kiezen.

We hebben vooruitlopend op de inkoopprocedure een bedrag van € 10.000 opgenomen in de begroting voor sociaal juridische dienstverlening. (kaderbrief 2023). Inmiddels is het inkoopproces afgerond en weten we dat de kosten € 30.000 structureel zijn op jaarbasis. De dienstverlening start in maart 2023. Daarnaast waren de kosten van het inkoopproces zelf (Bizob) € 10.000.

Dit betekent dat voor 2023 € 25.000 extra budget benodigd is (10 maanden Sociaal Raadsliedenwerk 25.000 + kosten inkoopproces 10.000 +/- opgenomen budget in begroting 10.000). Vanaf 2024 is structureel € 20.000 extra budget benodigd (Sociaal Raadsliedenwerk 30.000 +/- opgenomen budget in begroting 10.000).

In opvolging van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) wordt gewerkt aan een robuust rechtsbeschermingsstelsel dicht bij de burger. Om gemeenten in staat te stellen om meer robuuste rechtsbescherming voor hun inwoners te organiseren is er in de decembercirculaire 2021 vanaf 2022 voor Waalre opgenomen € 19.000 oplopend naar € 22.000 in 2025. Deze middelen zijn in de 2^e-3^e turap 2022 geparkeerd op onvoorzien, omdat er toen nog geen nadere invulling was.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 25.000 (incidenteel nadeel) in 2023 en € 20.000 (structureel nadeel) vanaf 2024

6.3 Uitwerking motie extra maatwerk armoedebestrijding

De raad heeft bij de besluitvorming over de begroting voor 2023 op 8 november 2022 de motie "Oprekken minimabeleid" aangenomen. In deze motie vraagt de raad om in aanvulling op de energietoeslag van het Rijk, indien nodig, maatwerk toe te passen met een door de raad beschikbaar gesteld budget van € 90.000 met als dekking de reserve Sociaal Domein.

Het college is op 7 februari 2023 akkoord gegaan met de uitwerking van het maatwerk in de vorm van tijdelijke verruiming van de energiemaatregel en eventuele ondersteuning van de partners gericht op armoedebestrijding. Voor de verruiming van de energiemaatregel door een eenmalige energietoeslag van € 190 aan huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum gaan we uit van maximaal € 60.000. Daarmee zouden we ruim 300 huishoudens kunnen ondersteunen. Voor het ondersteunen van de maatschappelijke organisaties gaan we uit van een bedrag van € 30.000.

We hebben gekozen voor een bedrag van € 190 omdat dit bedrag gelijk is aan de teruggave van de energiematenschappen. De energietoeslag is een moment om een bredere doelgroep met financiële problemen in beeld te krijgen. We pakken dat gefaseerd aan. Binnen de communicatie doen we nu ook een oproep voor mensen met geldzorgen om zich te melden. Bij de nieuwe energietoeslagregeling die vanaf 1 juni gaat gelden, gaan we breder bekijken hoe we de vroegsignalering kunnen inregelen. De communicatie naar inwoners vindt plaats via de website, de nieuwsbrief en op social media.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 90.000 (incidenteel nadeel) en ad € 90.000 (incidenteel voordeel); per saldo neutraal

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

7.2 Aanpak Wateroverlast

In het onlangs vastgestelde programma water, riolering en klimaat is een bedrag opgenomen voor de aanpak van wateroverlast. Voor de jaren 2023-2027 is in het totaal € 500.000 gereserveerd. Voor de aanpak van wateroverlast op de locaties Garenbleek en Sophiastreet zal in 2023-2024 een bedrag van € 300.000 benodigd zijn. De overige € 200.000 zal beschikbaar blijven voor de jaren 2025-2027.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequenties. De afschrijvingslasten zijn € 15.000 per jaar (afschrijven in 20 Jaar). De afschrijving start in 2024 en de lasten worden gedekt uit de voorziening riolering.

7.2 Maatregelen groot onderhoud riolering (Relinen)

Uit de rioolinspecties (uitgevoerd in 2020) blijkt dat diverse reparatiewerkzaamheden in de riolering nodig zijn. In 2023 gaan we het eerste deel van deze werkzaamheden, waaronder relining uitvoeren. De kosten hiervoor bedragen € 300.000 en zijn opgenomen in het vastgestelde programma water, riolering en klimaat.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequenties. De afschrijvingslasten zijn € 15.000 per jaar (afschrijven in 20 Jaar). De afschrijving start in 2024 en de lasten worden gedekt uit de voorziening riolering.

7.2 Afkoppelstimulering

In het Programma Water, Riolering en Klimaat staat per jaar (t/m 2027) een bedrag van €75.000 opgenomen om het afkoppelen van het regenwater voor particulieren financieel te stimuleren. Dit jaar wordt doorgepakkt op het afkoppelen van regenwater. Met dit totaalbedrag kan dit jaar een grote slag geslagen worden betreft het stimuleren van particuliere afkoppeliniciatieven.

De structurele kosten van €75.000 worden opgenomen in de begroting en kunnen worden gedekt uit de voorziening riolering.

Consequentie:

Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequenties (€ 75.000 budget wordt gedekt uit voorziening riolering)

Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV

8.1 Voorbereidingskrediet Waalre Noord Fase 3

Op 24 januari 2023 heeft uw raad ingestemd met het instellen van een voorbereidingskrediet van € 450.000 voor Waalre Noord Fase 3. De bijbehorende begrotingswijziging nemen we op in deze 1^e turap van 2023.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequenties. Op het krediet wordt niet afgeschreven, maar geactiveerd onder immateriële vaste activa op de balans in afwachting van openen grondexploitatie.

Financiële kengetallen

In de Kaderbrief 2023 is met u afgesproken dat we u in de P&C-cyclus van 2023 op de hoogte houden van de voortgang op een drietal kengetallen, namelijk de solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte en hoogte vrije reserves t.o.v. totaal gecalculeerde risico's. Hieronder geven wij u dit inzicht met een kleine toelichting per kengetal.

Solvabiliteitsratio

Deze ratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen) en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

De ratio wordt berekend door het eigen vermogen van de gemeente te delen door het balanstotaal. Tijdens de bespreking van de Kaderbrief 2023 heeft u aangegeven dat de solvabiliteitsratio minimaal 20% moet bedragen.

Eigen vermogen		
wat	waaruit	bedrag
eigen vermogen per 1-1-2023 (reserves) *	uit geprognostiseerde balans begroting 2023	9.748.000
onttrekking reserves doorschuiven naar 2023 *	uit geprognostiseerde balans begroting 2023	221.000
nieuw beleid irt raadprogramma	begroting 2023	100.000
posten onvoorzien	begroting 2023	190.000
saldo begroting boekje	begrotingsboekje	28.000
nieuw beleid irt raadprogramma	1e wijziging 2023	50.000
saldo septembercirculaire	1e wijziging 2023	48.000
storting in vrije reserve	1e wijziging 2023	350.000
6e turap 2022	2e wijziging 2023	-20.000
verwacht jaarrekening resultaat 2022 *	6e turap 2022	1.944.000
uitvoeringsprogramma	1e turap 2023	-750.000
saldo	1e turap 2023	-85.000
Eigen vermogen na 1e turap 2023		11.824.000

Balanstotaal passiva		
wat	waaruit	bedrag
totaal generaal passiva per 1-1-2023	uit geprognostiseerde balans begroting 2023	53.253.000
posten onvoorzien	begroting 2023	190.000
nieuw beleid irt raadprogramma	begroting 2023	100.000
saldo begroting boekje	begrotingsboekje	28.000
nieuw beleid irt raadprogramma	1e wijziging 2023	50.000
saldo septembercirculaire	1e wijziging 2023	48.000
storting in vrije reserve	1e wijziging 2023	350.000
6e turap 2022	2e wijziging 2023	-20.000
verwacht jaarrekening resultaat 2022 *	6e turap 2022	1.944.000
uitvoeringsprogramma	1e turap 2023	-750.000
saldo	1e turap 2023	-85.000
Balanstotaal passiva na 1e turap 2023		55.108.000

Berekening solvabiliteitsratio	
solvabiliteitsratio begroting per 1-1-2023	19,20%
solvabiliteitsratio na 1e turap *	21,46%

* Let op, deze cijfers bevatten prognoses. De werkelijke cijfers zijn bekend bij de Jaarstukken 2022.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is en of de gemeente in staat is structurele financiële tegenvallers op te vangen. Een percentage van 0% betekent dat de structurele baten exact toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Tijdens de bespreking van de Kaderbrief 2023 heeft uw raad aangegeven dat de structurele exploitatieruimte minimaal 0% moet bedragen.

In deze 1^e turap van 2023 zijn alleen structurele nadelen opgenomen en geen structurele voordelen. Hierdoor verslechtert het kengetal structurele exploitatieruimte t.o.v. de programmabegroting 2023 (+ 0,15%). Bij de Jaarstukken 2022 wordt opnieuw een actuele, structurele doorrekening gemaakt van dit kengetal en een toelichting daarop gegeven.

Hoogte vrije reserves ten opzichte van de totaal gecalculeerde risico's

Tijdens de bespreking van de Kaderbrief 2023 heeft uw raad afgesproken dat Waalre streeft naar een financiële buffer van 110% van de totaal berekende risico's. Hierdoor is Waalre beter in staat om risico's op te kunnen vangen.

Dit kengetal wordt berekend door de hoogte van de algemene reserve vrij besteedbaar en de algemene buffer reserve samen te nemen en af te zetten tegen het totaal van de gecalculeerde risico's. De risico's worden 2x per jaar opnieuw onder de loep genomen, namelijk bij het opstellen van de begroting en bij het opstellen van de jaarstukken. In deze turap is dan ook uitgegaan van de laatst bekende stand uit de begroting 2023.

Het doel van een financiële buffer van 110% is nu na de verwerking van deze 1^e Turap 2023 ruim behaald. Het kengetal is sterk verbeterd dankzij het geprognosticeerde positieve jaarrekeningresultaat 2022 van € 1.944.000. Bij de Jaarstukken 2022 zal het werkelijke jaarrekeningsaldo 2022 bekend zijn en op basis daarvan wordt dit kengetal dan opnieuw berekend met de werkelijke cijfers. Aandacht voor het verbeteren/verhogen van de reserves blijft nodig in het kader van het structureel verbeteren van de solvabiliteitsratio, zeker met de wetenschap dat er in de nabije toekomst grote investeringen op de planning staan waarvoor langlopende leningen afgesloten moeten worden.

Hoogte vrije reserves		
wat	waaruit	bedrag
vrije reserves	primitieve begroting 2023	3.917.000
posten onvoorzien	begroting 2023	190.000
nieuw beleid irt raadprogramma	begroting 2023	100.000
saldo begroting boekje	begrotingsboekje	28.000
nieuw beleid irt raadprogramma	1e wijziging 2023	50.000
saldo septembercirculaire	1e wijziging 2023	48.000
storting in vrije reserve	1e wijziging 2023	350.000
6e turap 2022	2e wijziging 2023	-20.000
verwacht jaarrekening resultaat 2022 *	6e turap 2022	1.944.000
uitvoeringsprogramma	1e turap 2023	-750.000
saldo	1e turap 2023	-85.000
Vrije reserves		5.772.000

Berekening ratio reserves / risico's		
	begroting 2023	na 1e turap
vrije reserves	4.235.000	5.772.000
gecalculeerde risico's	4.367.000	4.367.000
Ratio	96,98%	132,17%

* Let op, deze cijfers bevatten prognoses. De werkelijke cijfers zijn bekend bij de Jaarstukken 2022.

Bijlage A: Effecten 1^e Turap 2023

Financiële uitkomst verwerking 1e Turap 2023		2023	2024	2025	2026
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>					
<u>Programma 0 Bestuur en ondersteuning</u>					
0.1	Rekenkamercommissie	-8 N	-8 N	-8 N	-8 N
0.4	Implementatie extra modules personeelssysteem	0			
0.8	Uitvoeringsprogramma Met elkaar onderweg naar de toekomst	0	40 V	180 V	220 V
<u>Programma 1 Veiligheid</u>					
<u>Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat</u>					
2.1	Vorbereidingskrediet Traverse Noord - Willibrorduslaan etc	0	0	0	0
2.1	Vergroening het Fort	0	0	0	0
<u>Programma 3 Economie</u>					
<u>Programma 4 Onderwijs</u>					
<u>Programma 5 Sport, cultuur en recreatie</u>					
5.1	Sportaanjager 2023	0			
5.2	Wijziging energielevering sporthal Hoeveland	0	0	0	0
<u>Programma 6 Sociaal domein</u>					
6.1	Indexering jongerenwerk	-10 N	-10 N	-10 N	-10 N
6.1	Inhuur begeleiding huisvesting statushouders en opvang vlucht	-33 N	33 V		
6.1	Middelen hoofdlijnenakkoord GGZ 2020	0			
6.1	Wijk-GGD	-9 N	-9 N	-9 N	-9 N
6.2	Sociaal juridische dienstverlening	-25 N	-20 N	-20 N	-20 N
6.3	Uitwerking motie extra maatwerk armoedebestrijding	0			
<u>Programma 7 Volksgezondheid en milieu</u>					
7.2	Aanpak wateroverlast	0	0	0	0
7.2	Maatregelen groot onderhoud riolering (relinen)	0	0	0	0
7.2	Afkoppelstimulering	0	0	0	0
<u>Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV</u>					
8.1	Vorbereidingskrediet Waalre Noord Fase 3	0	0	0	0
<u>Bedrijfsvoering</u>					
Resultaat 1e Turap 2023		-85 N	26 V	133 V	173 V

Bijlage B: verloop budgettaire ruimte

Hieronder een overzicht van het verloop van de budgettaire ruimte voor 2023 e.v.

Financiële uitkomst na verwerking 1e Turap 2023	2023		2024		2025		2026	
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>								
Saldo begroting:								
Primaire begroting 2023	28	V	306	V	727	V	304	V
1e begrotingswijziging 2023 (sept circulaire 2022)	48	V	-301	N	-667	N	-271	N
6e Turap 2022 (2e wijz. 2023)	-20	N	-5	N	-5	N	-5	N
Onvoorziene lasten structureel 2023 - 2026	90	V	90	V	90	V	90	V
Eenmalig onvoorzien 2023	100	V						
Totaal besteedbaar	246	V	90	V	145	V	118	V
Mutaties ten laste van onvoorzien 2023								
1e turap 2023	-85	N	26	V	133	V	173	V
Totaal mutaties onvoorzien	-85	N	26	V	133	V	173	V
Resultaat na verwerking 1e turap 2023	161	V	116	V	278	V	291	V